

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КІЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією

Протокол № 5 від 28 квітня 2023 р.

Голова Приймальної комісії,
Президент університету

 Михайло ПОПЛАВСЬКИЙ

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

02 КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

026 Сценічне мистецтво

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Сценічне мистецтво

Освітній ступінь

Магістр

Основа вступу

НРК6, НРК7

Обговорено і схвалено
на засіданні кафедри
режисури та акторської майстерності
Протокол № 11 від 30.03.2023 р.

КІЇВ 2023

Пояснювальна записка

На спеціальність 026 «Сценічне мистецтво» для отримання освітнього ступеня «Магістр» приймаються особи, які мають диплом про вищу освіту за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво» або напрямом підготовки 6.020201 «Театральне мистецтво» освітнього ступеня «Бакалавр» або ОКР «Спеціаліст», а також особи, які мають право вступати на даний освітній рівень на основі ступеня бакалавра та освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, здобутого за іншою спеціальністю (напрямом підготовки).

Вступне випробування проводиться у формі тестування, яке оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів.

Кількість тестових завдань у варіанті – 50, правильних відповідей в одному завданні – 1. За кожну правильну відповідь абітурієнт отримує по 2 бали.

Тривалість виконання – не більше 60 хвилин.

Не допускається перескладання або повторне складання іспиту з фаху.

Тестування

Передбачає перевірку теоретичних знань абітурієнтів із нормативних фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін, спрямованих на формування професійного світогляду і практичних навичок, необхідних для виконання виробничих функцій та спеціальних завдань визначених кваліфікації. У даній частині також перевіряються аналітичні здібності абітурієнта у сфері встановлення взаємозв'язків між естрадним мистецтвом та іншими гуманітарними, соціально-економічними, фундаментальними дисциплінами на міждисциплінарному та міжгалузевому рівнях.

Вступник, що проходить теоретичні фахові випробування на освітній ступень «Магістр» спеціальності 026 «Сценічне мистецтво», повинен знати:

- історію й теорію класичної режисури, драматургії та майстерності актора, природу конфлікту як головного двигуна дії сценічного мистецтва;
- історії та теорії сценічного мистецтва та виробництва, використання виражальних засобів всіх основних видів мистецтв;
- взаємозв'язок театральної теорії і практики та основних принципів створення театрального твору;
- основних етапів (епохи, стилі, напрямки) у розвитку театру, літератури, образотворчого мистецтва, музики, кіно; історичні та сучасні факти про видатних особистостей у сфері мистецтва; класифікувати види та жанри сценічного мистецтва; самостійно розбиратися у напрямках та концепціях сучасного художнього життя, у розвитку сценічного мистецтва;
- сценічне мистецтво як феномен, розрізняти основні тенденції його розвитку, класифікувати види, напрямки, стилі сценічного мистецтва;
- теоретичну і практичну основи сценічного мовлення і мистецтва художнього слова та норми літературного мовлення.

Зміст фахового вступного випробування

Історія образотворчого мистецтва

Предмет курсу, його основні поняття. Мистецтво первісного суспільства. Мистецтво Стародавнього світу. Мистецтво Стародавнього Єгипту. Мистецтво Стародавньої Греції. Мистецтво Стародавнього Риму. Мистецтво Середньовіччя. Мистецтво Візантії. Романське мистецтво. Готичне мистецтво. Мистецтво Сходу. Мистецтво Індії. Мистецтво Китаю. Мистецтво Японії. Західноєвропейське мистецтво доби Відродження. Мистецтво Відродження в Італії. Мистецтво Відродження в Нідерландах. Мистецтво Відродження в Німеччині. Західноєвропейське мистецтво XVII ст. в Італії. Мистецтво Іспанії XVII ст. Мистецтво Фландрії XVII ст. Мистецтво Голландії XVII ст. Західноєвропейське мистецтво XVIII ст. Мистецтво Франції, Англії. Західноєвропейське мистецтво XIX ст. Мистецтво Франції, Іспанії. Романтизм, Реалізм. Західноєвропейське мистецтво II пол. XIX ст. Імпресіонізм, постімпресіонізм. Західноєвропейське мистецтво XX ст. Мистецтво модернізму. Кубізм, Футуризм. Абстракціонізм. Сюрреалізм. Мистецтво України.

Історія музики

Музика стародавнього світу та Середньовіччя. Тенденції розвитку музичного мистецтва XIV–XVII ст. Українське народне музичне мистецтво. Зародження світських музичних жанрів. Партисний концерт. Основні тенденції в розвитку музичного мистецтва кінця XVII–XVIII ст. Розвиток музичних жанрів кінець XVIII – перша половина XIX ст. Музично-історичні процеси XIX ст. в контексті епохи та розвитку національних європейських композиторських шкіл.

Нові національні європейські композиторські школи XIX ст. Українське музичне мистецтво XIX ст. Музичне мистецтво кінця XIX – першої половини XX ст. Основні тенденції розвитку музичного мистецтва II половини XX ст. Національні композиторські школи XX ст. Українське музичне мистецтво кінця XIX–XX ст.

Історія театру

Античний театр. Театр Середньовіччя. Театр Відродження. Театр французького класицизму. Художні вершини театрального мистецтва Відродження та французького класицизму. Театр доби Просвітництва.

Західноєвропейський театр XIX – початку XX ст. Театр на шляху від романтизму до символізму. Театр Західної Європи та США XX – початку XXI ст. Театр XX – початку XXI ст.

Українська та зарубіжна драматургія

Антична драматургія. Драматургія Середньовіччя. Драматургія Відродження.

Західна драматургія XVII–XVIII ст. Українська драматургія XVII–XVIII ст.

Західна драматургія XIX – початку XX ст. Українська драматургія XIX – початку XX ст.

Українська драматургія початку XX ст. Західноєвропейська і американська драматургія XX ст. Українська драматургія радянського періоду.

Українська драматургія кінця XX – початку XXI ст. Західна драматургія кінця XX – початку XXI ст.

Історія масових свят

Обрядове походження масових свят. Свята давніх слов'ян.

Свята Давньої Греції. Свята Давнього Риму.

Свята епохи Середньовіччя та Відродження. Офіційні та народні свята епохи Середньовіччя. Свята народів Західної Європи в епоху Середньовіччя.

Містерія як форма площадних видовищ епохи Середньовіччя. Свята епохи Ренесансу.

Комедія дель арте.

Ярмаркові гуляння – народні свята епохи феодалізму.

Теорія драми

Специфічні особливості драми як роду літератури. Соціальна природа драматургії. Ідейно-тематичний аналіз драматичного твору. Епос, лірика, драма. Драматургічна концепція дійсності. «Поетика» Аристотеля. Подія, ряд подій у драматичному творі. Сюжет та фабула в драматичному творі. Дія і конфлікт. Типи конфлікту та їх види. Принципи аналізу драматичного твору.

Засоби ідейно-емоційної виразності у сценаріях Художній характер у драматичному творі. Архітектоніка та композиція драматичного твору. Основні принципи аналізу драматичного твору. Специфіка драматургії малих драматичних форм. Жанри драматургії. Жанр як естетична категорія.

Основні тенденції розвитку драматургії у другій половині XIX ст. Поняття «наскрізної дії» та «сценарно-режисерського ходу».

Майстерність актора

Основи акторської майстерності. Дія – основа театрального мистецтва. Поняття «сценічна дія», її особливості. Робота актора над собою. Основні прийоми психотехніки і техніки органічної поведінки на сцені. Внутрішня та зовнішня техніка актора. Сценічна свобода, увага, уява, віра, сценічне відношення та оцінка факту – як комплекс вправ акторського тренінгу. Робота актора над одиночним етюдом «Я у запропонованих обставинах», «Я тварина», «Я предмет».

Формування акторської майстерності в роботі над парним та масовим етюдом. Парний етюд: основні вимоги до даної форми. Створення парних етюдов. Сценічне спілкування. Сценічне спілкування як основа взаємодії акторів на сцені. Сценічна задача. Її основні елементи та структура. Масовий етюд: основні вимоги до даної форми. Створення масових етюдов.

Сценічний образ та робота актора над його створенням. Умовність у театральному мистецтві та творчості актора. Поняття сценічного акторського образу. Робота актора над створенням сценічного акторського образу.

Робота актора над роллю. Метод дійового аналізу ролі. Теоретичні засади роботи актора над роллю. Надзвядання та наскрізна дія ролі. Подія та вчинок. Характер та характерність. Зерно ролі. Робота актора над створенням сценічного образу в малих драматичних формах.

Перевтілення як прийом сценічної творчості. Трансформація як засіб перевтілення актора на сцені в процесі виконання ролі. Принципи перевтілення як творчі особливості мистецтва актора. Засоби акторської виразності.

Імпровізація як основа акторської майстерності. Естрадна маска як прийом створення образу на естраді. Робота актора в різноманітних естрадних номерах.

Режисура

Особливості театрального мистецтва. Театр як вид мистецтва. Його особливості та компоненти. Синтетична природа мистецтва театру. Драматургія – першооснова театрального мистецтва. Сценічна дія як основний засіб театрального мистецтва.

Режисура як мистецтво та професія. Режисура як мистецтво. Режисер, його роль та місце в театральному творчому процесі. Професійна етика режисера. Імпровізація як елемент режисерської майстерності. Сценічний етюд - абетка професії режисера.

Видатні театральні режисерські школи. Творча особистість Леся Курбаса та шляхи режисерського синтезу майстра.

Засади режисерської професії. Конфлікт як джерело сценічної боротьби. Запропоновані обставини, їх відбір та організація. Сценічна подія та принципи її організації. Створення режисерських етюдов.

Сценічне мовлення

Техніка сценічного мовлення. Будова мовноголосового апарату. Методика тренувань мовноголосового апарату. Дихання. Голос. Дикція.

Норми української літературної мови. Орфоепічні норми. Фонетичні норми.

Акцентуаційні норми. Правила вимови голосних звуків. Правила вимови приголосних звуків і їх звукосполучень. Вимова слів іншомовного походження.

Словесна дія. Творча природа словесної дії. Дійовий аналіз твору. Текст і підтекст. Логіка мовлення. Сценічний тон.

Практичне засвоєння словесної дії. Робота над прозовим твором. Робота над віршованим твором. Робота над байкою, гуморескою. Словесна дія в роботі читця.

Сценічний рух та пластика

Розвиток гнучкості. Вправи на рівновагу. Акробатичні вправи. Навички мовно-рухової та вокально-рухової координації.

Скульптурність тіла в русі і статиці. Пластична виразність рук. Розвиток ритмічності. Музичність сценічної пластики.

Поняття стилю і жанру в сучасній режисурі і театральній педагогіці. Стилістика рухів, манер, етикету різних історичних епох.

Способи падіння. Способи перенесення партнера. Прийоми сценічної боротьби без зброї, фехтування.

КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ

Фахове вступне випробування при вступі на освітній ступінь «Магістр» проводиться у формі тестування і повинно виявити здатність абитурієнта диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання з професійно-орієнтованих дисциплін, ефективно та лаконічно за часом обирати правильні варіанти відповіді. Оцінювання здійснюється за шкалою від 100 до 200 балів. Мінімальний прохідний бал вступного випробування з фаху 124 бали.

Кожне екзаменаційне завдання містить 50 тестових питань, кількість варіантів відповідей до кожного питання, складає 4. Кожний правильно обраний варіант відповіді на тестове завдання оцінюється у 2 бали.

Оцінка за 5 бальною шкалою	Шкала оцінювання 100 – 200 балів	Критерій оцінювання знань вступників
Відмінно	182 – 200	Вступник відповів від 82% до 100% тестових завдань, на високому рівні орієнтується в питаннях театрального мистецтва.
Добре	162 – 180	Вступник вірно відповів від 62 % до 80 % тестових завдань, добре орієнтується в питаннях театрального мистецтва.
Задовільно	124 – 160	Вступник вірно відповів на від 24% до 60% тестових завдань, частково орієнтується в питаннях театрального мистецтва.
Незадовільно	100 – 122	Вступник вірно відповів на від 0 до 22% тестових завдань, не орієнтується в питаннях театрального мистецтва.

ЛІТЕРАТУРА

1. Артемчук Г.І., Курило В.М., Кочерган М.П. Методика організації науково-дослідницької роботи : навч. посіб. Київ : Форум, 2000. 270 с.
2. Бабич Н.Д. Культура фахового мовлення: навч. посібник для студентів ВНЗ. Чернівці : Книги-ХХI. 2014. 556 с.
3. Баканурский А., Корнієнко Н. Театрально-драматичний словник ХХ століття. Київ : Знання України, 2009. 319 с.
4. Барнич М.М. Психотехніка актора. Майстер-клас : монографія. Київ : Вид-во «Пінзель», 2018. 200 с.
5. Безгін І.Д., Семашко О.М., Ковтуненко В.І. Театр і глядач в сучасній соціокультурній реальності. Ч. 1. Соціально-художні виміри українського театру: ретроспектива, стан, тенденції. Київ : Наука, 2002. 336 с.
6. Безклубенко С. Мистецтво: терміни та поняття. У 2 т. Т. 2. М–Я : енциклопедія. Київ : Ін-т культурології НАМ України, 2010. 256 с.
7. Білуха М.Т. Основи наукових досліджень : підручник. Київ : Вища школа, 1997. 271 с.
8. Біль Р. Виховання акторської харизми : метод. посібник. Вінниця : Нова книга, 2013. 232 с.
9. Бірта Г.О., Бургу Ю.Г. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. Київ : «Центр учебової літератури», 2014. 142 с.
10. Бокань В., Польовий Л. Історія культури України : навч. посіб. Київ : МАУП, 2002. 256 с.
11. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
12. Веселовська Г.І. Театральний авангард. Київ : Фенікс, 2010. 368 с.
13. Вовкун В. Мистецтво режисури масових видовищ : підручник. Київ : НАККМ, 2015. 356 с.
14. Гекалюк Л.Ю. Грим : навч.-метод. посібник для студентів мистецьких спеціальностей. Умань : ФОП Жовтій О. О. 2016. 120 с.
15. Гекалюк Л.Ю. Основи акторської майстерності і режисури: метод. рекомендації для самостійної роботи студентів мистецько-педагогічних спеціальностей. Умань: ФОП Жовтій О.О. 2015. 25 с.
16. Гладишева А.О. Сценічна мова. Дикційна та орфоепічна нормативність : навч. посібник. Київ : КНУТКіТ, 2007. 266 с.
17. Горбачов Д. Український авангард. Мистецтво України ХХ століття. Київ : НІГМА, 1998. 224 с.
18. Горбов А.С. Режисура видовищно-театралізованих заходів. Фастів : Поліфаст, 2004. 264 с.
19. Гринишина М. Театральна культура рубежу XIX – XX століть : Реалізм. Дискурс. Київ : Фенікс, 2013. 344 с.
20. Донченко Н.П. Мистецтво гри : теорія і практика ігрової діяльності в умовах дозвілля : навч. посіб. Київ : ДАККМ, 1999. 176 с.
21. Донченко Н.П. Сучасні міжнародні театральні фестивалі в Україні : навч.-метод. матер. Київ : КНУКіМ, 2008. 117 с.
22. Дятнук В.В., Барабан Л.І. Український тлумачний словник театральної лексики. Київ : Просвіта, 2002. 150 с.
23. Житницький А.З. Драматургія масових театралізованих заходів. Харків: Тимченко. 2005. 128 с.
24. Зайцев В. Режисура естради та масових видовищ: навч. посібник. Київ : Дакор, 2006. 252 с.
25. Зайцева І. Тенденції розвитку драматургії : підручник. Київ : НАККМ, 2021. 248 с.
26. Залеська-Онишкевич Л. Текст і гра. Книга про українську модерн драму. Львів : Літопис, 2009. 472 с.
27. Ігнатюк М.М., Сулятицький М.І. Свічадо зореслова : посіб. – хрестоматія зі сценічної мови для студентів вищих навчальних закладів культури і мистецтв. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан. 2011. 532 с.
28. Історія українського театру : у 3 т. / НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського; редкол.: Г.Скрипник (голова) та ін. Т. 1. Від витоків до ХХ століття / редкол. тому : І. Юдкін (відп. ред.). Київ : ІМФЕ ім. М. Т. Рильського, 2017. 676 с.
29. Історія українського театру : у 3 т. / НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського; редкол.: Г.А. Скрипник (голова) та ін. Т. 2. 1900 – 1945. / Л. Барабан, В. Гайдабура, О. Красильникова, Ю.

- Станішевський та ін.; редкол. тому : І. Юдкін (відп. ред.), О. Шевчук (відп. секретар). Київ : ІМФЕ ім. М. Т. Рильського, 2009. 876 с.
30. Кісін В.Б. Режисура як мистецтво та професія. Життя. Актор. Образ : із творчої спадщини. Київ : Видавничий дім «КМ Асагетія», 1999. 268 с.
31. Клековкін О. *Theatrica* : Архітектура драми : Історико-термінологічний конспект. Київ: Арт Економі, 2012. 88 с.
32. Клековкін О. *THEATRICA* : Лексикон. Київ : Фенікс, 2012. 800 с.
33. Клековкін О. *Theatrica* : Фабрика Видовиськ : Лексика українського театру 1917–1930-х років. Матеріали до словника. Київ : Арт Економі, 2013. 352 с.
34. Клековкін О. Театр при столиці. Київ : Фенікс, 2013. 432 с.
35. Ковальчук О. Художники українського театру 1950–1980-х років : образні пошуки у часовому контексті. Нариси з історії театрального мистецтва України XX ст. / Інститут проблем сучасного мистецтва Академії мистецтв України, редкол.: В. Сидоренко (голова) та ін. Київ : Інтертехнолодія, 2006. 1054 с.
36. Корнієнко Н. Запрошення до хаосу. Театр (художня культура) і синергетика. Спроба нелінійності : монографія / НЦТМ ім. Лесія Курбаса. Київ, 2008. 246 с.
37. Кочан І. Українська наукова лексика. Міжнародні компоненти в термінології. Київ. Знання, 2013. 294 с.
38. Красильникова О. Історія українського театру ХХ сторіччя. Київ : Либідь. 1999. 208 с.
39. Кужельний О.П. Основи режисури театралізованих видовищ і масових свят. Київ : НАККіМ, 2012. 140 с.
40. Кукуруза Н. Літературна композиція: від задуму до сценічного втілення: навч. посібник з навчального курсу «Сценічна мова». Івано-Франківськ, «Лілея-НВ», 2014. 272 с.
41. Курбас Л. Філософія театру; упоряд. М. Лабінський. Київ : вид-во Соломії Павличко "Основи", 2001. 917 с.
42. Левченко О. Науковий стиль: культура мовлення. Львів. Львівська політехніка, 2012. 204 с.
43. Мацько Л., Денискіна Г. Українська наукова мова (теорія і практика). Тернопіль. Підручники і посібники, 2011. 272 с.
44. Набоков Р.Г. Театр масових видовищ: культурно-історичний аналіз. Культура України : зб. наук. пр. Харків, 2013. Вип. 41. С. 199–206.
45. Нариси з історії театрального мистецтва України ХХ століття / Ін-т проблем сучасного мистецтва Акад. мистецтв України ; редкол.: В. Сидоренко (голова) та ін. Київ : Інтертехнолодія, 2006. 1054 с. : іл.
46. Неллі В. Робота режисера. Робота над виставою в драматичному театрі : [нарис]. Київ : Держ. вид-во образотворчого мистецтва і муз. літ. УРСР, 1962. 270 с.
47. Обертинська А.П. Основи теорії драми та сценарної майстерності. Київ : ДАККіМ, 1999. 134 с.
48. Онуфрієнко Г. Науковий стиль української мови. Київ. Центр учебової літератури, 2009. 390 с.
49. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А.Є. Конверського. Київ : Центр учебової літератури, 2010. 352 с.
50. Паві П. Словник театру. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. 640 с.
51. Пасинок В.Г. Основи культури мовлення: навч. посіб. Київ: «Центр учебової літератури», 2012. 184 с.
52. Пахльовська О. Ситуація постмодернізму в Україні: український постмодернізм як клонування без правил. Кіно–Театр. 2001. № 6. С. 2–12.
53. Пелагеша Н. Україна у смислових війнах постмодернізму: трансформація національної ідентичності в умовах глобалізації. Київ : Нац. ін-т стратегіч. досліджень, 2008. 288 с.
54. Прокопенко Т. Дикція : навч. посібник. Київ : Мистецтво. 2000. 187 с.
55. Ремез О. Мізансцена – мова режисера. Київ : Мистецтво. 1970. 131 с.
56. Робота над естрадним номером: розмовний жанр: метод. рекоменд. / укл. Н. Кукуруза. Івано-Франківськ, 2015. 56 с.
57. Росовецький С.К. Український фольклор у теоретичному висвітленні: підручник. Київ : Полігр. Центр «Київський університет». 2008. 623 с.

58. Словник режисера естради та масових свят / М-во культури України, Київ. нац.. ун-т культури і мистецтв, ф-т режисури і шоу-бізнесу, каф. режисури естради та масових свят; Кріпчук М.В., Мельник М.М., Стрельчук В. О., Соколенко І.В. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2017. 176 с.
59. Стайн Дж. Л. Сучасна драматургія в теорії та театральній практиці. Кн. 2. Символізм, сюрреалізм і абсурд. Львів : Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, 2003. 271 с. : іл.
60. Станіславська К.І. Мистецько-видовищні форми сучасної культури : монографія. Київ : НАККіМ, 2016. 352 с.
61. Цветков В.І. Основи класичної режисури. Харків : «БУРУН і К». 2008. 160 с.
62. Чайковський Д.С. Режисерський задум вистави : навч. посібник. Ужгород : Поліграфцентр «Ліра». 2002. 98 с.
63. Чміленко Ф.О., Жук Л.П. Посібник до вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень». Дніпропетровськ : РВВ ДНУ, 2014. 48 с.
64. Шкляревський Г., Терещенко Ю. Режисура: Морфологія та синтаксис екранних мистецтв : навч. посіб. для вищ. навч. закл. : у 3 ч. Київ : Альма – Прес, 2004. ч. 1. 2004. 320 с.